

سروِ سربلند سامرا

نام زیبایت را بارها شنیده‌ام.
همان نامی که پیامبر خدا برای اولین نوهی عزیزش گذاشت: «حسن».
در مدینه به دنیا آمدی؛ شهر زیبای پیامبر.
از کودکی یار و همراه پدر گرمی‌ات بودی.
سختی‌هایی را که حکومت ستمگر عباسی برای او ایجاد می‌کرد با چشم خویش می‌دید؛
هجوم آوردن به خانه، بازرسی کردن و به هم ریختن خانه و ...
پدرت امام هادی علیه‌السلام خیلی دوستت داشت و تو را چقدر خوب تربیت کرد تا
راهش را ادامه بدهی و پرچم هدایت مردم را به دوش بگیری.

خلیفه‌ی عباسی در سامرا در کاخی بزرگ بر تخت قدرت تکیه زده بود. او نمی‌توانست
پدرت را تحمل کند و نمی‌خواست او را آزاد بگذارد.
خلیفه دستور داد تا پدر بزرگوart را با زور و اجبار از مدینه به سامرا بیاورند و شما
نیز در کنار او بودی.
سال‌ها پیش حاکمان ستمگر عباسی، نیاکان پاک شما را نیز به زور از شهر مدینه
بردند؛

امام کاظم علیه‌السلام را به بغداد و امام رضا علیه‌السلام را به خراسان.
وقتی به سامرا رسیدید در جایی امن و آرام نبودید؛ بلکه شما را در محله‌ی «عسکر»
یعنی منطقه‌ی نظامیان سکونت دادند؛ جایی که همیشه صدای شیهه‌ی اسب‌های
لشکریان و فریاد فرماندهان و صدای چکمه‌های سربازان و شمشیرها و نیزه‌ها به
گوش می‌رسید. حاکمان عباسی می‌خواستند همیشه زیر نظرشان باشید.

پدرت را در سامرا به زندان انداختند و شما در سنّ نوجوانی جای خالی او را پرکردی. هم مراقب مادر و خانواده‌ات بودی و هم مربّی و راهنمای مردم. همین که بهار جوانی‌ات آغاز شد، پدرت را به شهادت رساندند و شما جانشین او و امام مردم شدی.

از همان اوّلین روزهایی که به امامت رسیدی، آزار و اذیت‌های حکومت شدیدتر شد! جاسوس و مأمور اطراف خانه‌ات گذاشتند تا دوستانت را شناسایی کنند. یاران و دوستانت را دستگیر می‌کردند و به زندان می‌انداختند یا شهید می‌کردند. شما مخفیانه برایشان نوشتی: «وقتی مرا در میان شهر می‌بینید به من سلام ندهید و با دست به من اشاره نکنید که جانتان در خطر است». آه چقدر جانسوز بود چهره‌ی درخشان شما را دیدن و سلام را فرو بردن!

با وجود همه‌ی ستم‌ها و سختی‌ها، باز از هدایت مردم دست نکشیدی. مخفیانه برای مردم نامه می‌نوشتی و با کلمات نورانی و امیدبخش، نور ایمان را در دلشان زنده نگه می‌داشتی. شما سرو سربلندی بودی که مردم ستم‌دیده‌ی سامرا می‌توانستند در سایه‌ی پُرمهرش، آرام گیرند.

چرا خلیفه‌ی عبّاسی از آزادی امام حسن عسکری علیه‌السّلام و ارتباط او با مردم می‌ترسید؟

این داستان را بخوانید. برای آن یک عنوان انتخاب کنید و آن را به صورت نمایش در کلاس اجرا کنید.

ترس در چشمان رئیس زندان موج می‌زند.
حاکم عبّاسی با عصبانیت به او می‌گوید: ما امام شیعیان را حبس کردیم؛ او را به تو سپرده‌ایم اما تو بر او سخت نمی‌گیری ... چرا؟ ...
رنگش پریده و لب‌هایش به هم چسبیده است. آب دهانش را به زحمت فرو می‌برد و با صدایی لرزان می‌گوید:
– من ... من چه کار ... می‌توانم بکنم؟
– چه کار می‌توانی بکنی؟ ... این همه راه برای اذیت و آزار او وجود دارد ...
با درماندگی می‌گوید: من ... او را به دست دو نفر از بد رفتارترین افرادم سپردم ... ولی ...

– ولی چه؟! ... حرف بزن!
– ولی هر دوی آنها ... از هواداران حسن بن علی شده‌اند.
– چه می‌گویی؟ ... هر چه زودتر دستور بده آنها را بیاورند.

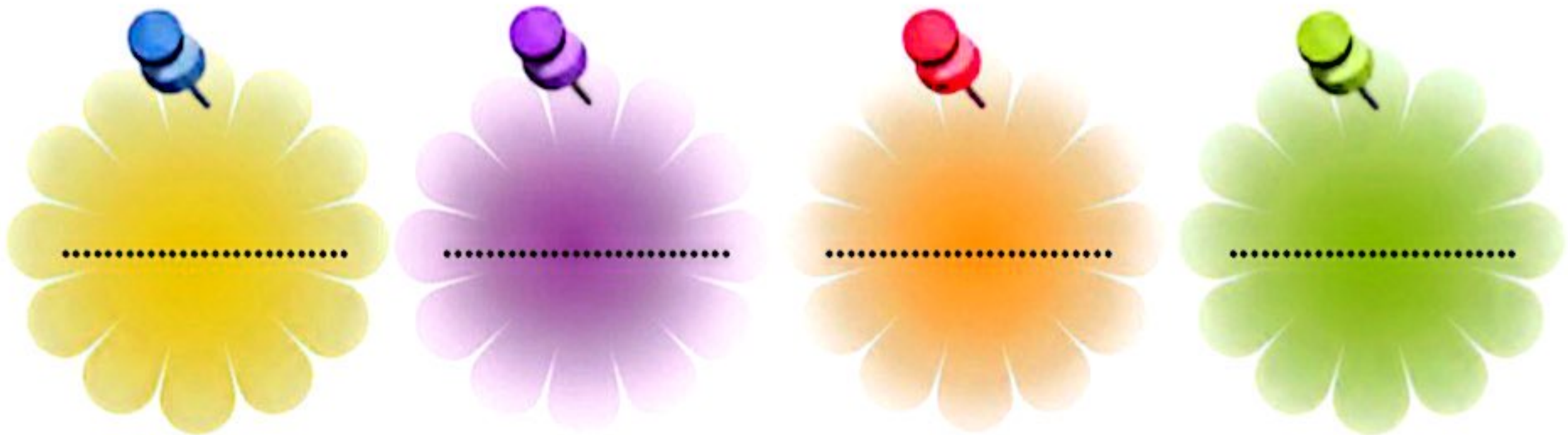

حاکم عباسی با خشم بر سر دو زندانبان فریاد می‌زند.
– وای بر شما! ... این چه برخوردی است که با امام شیعیان دارید؟ ... شما به جای اینکه او را آزار دهید، خودتان هم شبیه او شده‌اید؟
یکی از زندانبان‌ها با آرامش و شجاعت می‌گوید: ما درباره‌ی مردی که روزها روزه می‌گیرد و شب‌ها را تا صبح به عبادت خدا مشغول است، چه می‌توانیم بگوییم؟
دیگری ادامه می‌دهد: از نگاهش مهربانی و عطوفت می‌بارد ... ما را به سفره‌ی ساده‌ی خویش دعوت می‌کند و همواره برای ما دعا می‌کند.
حاکم عباسی خشمگین و مضطرب است و احساس ذلت می‌کند.
همه سکوت کرده و سرها را به زیر انداخته‌اند. همه نگرانند.

ایستگاه فکر

✿ با توجه به داستان‌های درس، چند نمونه از ویژگی‌های امام حسن عسکری علیه السلام را بنویسید.

Four flower-shaped templates for writing, each with a pushpin at the top and a dotted line for text.

✿ دوست داری کدام یک از این رفتارها را بیشتر در خودت ایجاد کنی؟

کامل کنید

✿ اگر من به زیارت امام هادی علیه السلام و امام حسن عسکری علیه السلام

در سامرا بروم

.....

✿ به نظر من چیزی که باعث می‌شد امام حسن عسکری علیه السلام در

زندان‌های تنگ و تاریک امیدوار باشد این بود که

.....

تدبّر کنیم

امام حسن عسکری علیه السلام می فرماید:

بهترین دوست تو کسی است که اشتباه تو را فراموش کند و نیکی تو را از یاد نبرد.

چه ارتباطی میان سخن امام و این جمله وجود دارد:

«همیشه نیمه‌ی پر لیوان را ببین.»

حرم امام حسن عسکری (ع)، سامرا، سال ۱۳۸۱ هجری شمسی

حرم امام حسن عسکری (ع)، سامرا، سال ۱۳۸۴ هجری شمسی

حرم امام حسن عسکری (ع)، سامرا، سال ۱۳۹۹ هجری شمسی

با خانواده

با کمک اعضای خانواده درباره‌ی این تصاویر،

متنی کوتاه بنویسید و در کلاس بخوانید.

اطلاعات زیر را درباره‌ی زندگی امام حسن

عسکری علیه السلام جمع‌آوری کنید و به

کلاس گزارش دهید.

● نام:

● محل تولّد:

● نام پدر:

● نام پدر بزرگ:

● مدّت امامت:

● شهرهایی که در آن زندگی کرده‌اند:

● دشمنان ایشان:

● محلّ دفن:

تمرین

صحیح و غلط

جمله‌های صحیح و غلط را مشخص کنید.

ص غ

- (الف) نیازی نبود پیامبر اسلام، کسی را برای جانشینی پس از خودش تعیین کند. ☐ ص ☐ غ
- (ب) آیه‌ی «وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ» با امامت و جانشینی حضرت علی (ع) ارتباط دارد. ☐ ص ☐ غ
- (پ) آیه‌ی «وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ» اشاره به عمل پسندیده‌ی حضرت علی (ع) در نماز دارد. ☐ ص ☐ غ
- (ت) ما در روز عید غدیر، به دیدار سادات می‌رویم. ☐ ص ☐ غ
- (ث) با شنیدن نام غدیر، به یاد آیه‌ی «إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ» می‌افتیم. ☐ ص ☐ غ
- (ج) دین اسلام در روز عید غدیر، به عنوان آیین جاویدان انتخاب شد. ☐ ص ☐ غ

جای خالی

جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کنید.

- (الف) در روز عید غدیر، ذکر زیبای «.....» بر زبان همه جاری می‌شود.
- (ب) سلام و صلوات و دیدار با در روز عید غدیر انجام می‌شود.
- (پ) عید غدیر در سال هجری، ماه و روز اتفاق افتاد.
- (ت) در روز فتح مکه، حضرت بر دوش پیامبر رفت و بت‌ها را از بالای کعبه پایین انداخت.
- (ث) ای رسول خدا، آنچه از سوی پروردگارت بر تو نازل شده است، برای مردم بیان کن که اگر بیان نکنی، را انجام نداده‌ای.
- (ج) پیامبر (ص) فرمود: هر کس من رهبر و سرپرست او هستم، این رهبر و سرپرست اوست.
- (چ) رابطه‌ی بین حضرت موسی و برادرش هارون، به‌مانند رابطه‌ی حضرت محمد (ص) و است.
- (ح) آیه‌ی «وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ» به هدایت پیامبر اشاره می‌کند.

۱. مسلمانان در روز عید غدیر، چه کارهایی انجام می‌دهند؟ (۴ مورد)

۲. عید غدیر در چه روز، ماه و سالی اتفاق افتاده است؟

۳. در چه زمان‌هایی حضرت علی(ع) همراه پیامبر بوده‌اند؟ (۳ مورد)

۴. عبارت معروفی که حضرت محمد(ص) درباره‌ی امامت حضرت علی(ع) فرمودند را به متن عربی نوشته و معنای آن را بنویسید.

۵. پیامبر پس از تعیین حضرت علی(ع) به مقام امامت، چه دعایی در حق ایشان فرمودند؟

۶. جبرئیل بعد از حادثه‌ی غدیر، چه آیه‌ای را برای پیامبر هدیه آوردند؟

۷. با شنیدن نام غدیر، به یاد چه چیزهایی می‌افتید؟ (۵ مورد)

۱. واقعه‌ی عید غدیر، در چه زمانی اتفاق افتاد؟

- ۱ ده‌م ذیحجه‌ی سال نهم هجرت
۲ هجدهم ذیحجه‌ی سال نهم هجرت
۳ هجدهم ذیحجه‌ی سال دهم هجرت
۴ هجدهم ذیقعده‌ی سال دهم هجرت

۲. پیامبر مسلمانان، حضرت محمد(ص)، برای سخنرانی در روز عید غدیر، چه جایی ایستاده بودند؟

- ۱ روی تخته‌سنگی بزرگ ایستادند.
۲ روی منبری از جهاز شترها ایستادند.
۳ روی شتر نشسته بودند.
۴ کنار مردم ایستادند.

۳. حضرت علی(ع) در کجا به دنیا آمدند؟

- ۱ در خانه
۲ در کعبه
۳ در مسجد
۴ در بیابان‌های مکه

۴. در کدام گزینه، حضرت علی(ع) همراه حضرت محمد(ص) نبودند؟

- ۱ در هنگام عبادت پیامبر در غار حرا
۲ در هنگام خواندن نماز در کعبه، پشت ایشان نماز می‌خواندند.
۳ روز فتح مکه روی دوش پیامبر رفتند تا بت‌ها را از بالای کعبه به پایین بیندازند.
۴ در غار حرا، روز مبعث، مصادف با بیست و هفتم ماه رجب

۵. جهاز شتر به چه معنا است؟

- ۱ افسار شتر
۲ نعل شتر
۳ وسیله‌ای برای حمل بار یا انسان که روی شتر می‌بندند.
۴ چشم‌بند شتر

۶. حضرت محمد(ص) در روز غدیر، چه کسی را رهبر و سرپرست مردم بعد از خودشان معرفی کردند؟

- ۱ حضرت علی(ع)، همسر حضرت فاطمه(ص) را به عنوان رهبر مردم معرفی نمودند.
۲ تعیین سرپرست را به عهده‌ی خود مردم گذاشتند.
۳ نوه‌اش، امام حسن را به عنوان رهبر به مردم معرفی کردند.
۴ رسالت را پایان یافته اعلام کردند و سرپرستی تعیین نکردند.

۷. حضرت محمد(ص)، عبارت معروف «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاَهُ فِهَذَا عَلَيَّ مَوْلَاَهُ» را در چه روزی بیان نمودند؟

۱ عید مبعث	۲ عید فطر
۳ نیمه‌ی شعبان	۴ عید غدیر

۸. رسالت پیامبر چگونه کامل شد؟

۱ با زیارت خانه‌ی خدا	۲ با ایمان آوردن به اسلام
۳ اعلام جانشینی حضرت علی(ع) به عنوان رهبر و سرپرست مردم پس از حضرت محمد(ص)	۴ پس از ایمان آوردن سایر کشورها به اسلام

۹. آیه‌ی ۳ سوره‌ی مائده، اشاره به چه واقعه‌ای دارد؟

۱ بخشیدن غذای خویش به فقیران	۲ تکمیل کردن دین و تمام کردن نعمت بر مسلمانان
۳ بخشیدن دارایی به فقیران حتی در حالت رکوع	۴ پیروزی مسلمانان بر کفار

۱۰. در آیه‌ی ۵۵ سوره‌ی مائده، به کدام واقعه اشاره شده است؟

۱ بخشیدن دارایی در حال رکوع به نیازمندان	۲ بخشیدن لباس عروسی به زن نیازمند
۳ سه روز، روزه گرفتن و افطار آن با یک خرما	۴ اعلام جانشینی حضرت علی(ع)

۱۱. در روز مهمانی پیامبر اسلام(ص)، چه کسی دعوت ایشان را پاسخ مثبت داد و حاضر شد به ایشان کمک کند؟

۱ علی بن ابی طالب	۲ جعفر بن ابی طالب
۳ حمزه، عموی پیامبر	۴ ابوطالب، عموی پیامبر

۱۲. روز عید غدیر، چه روزی است؟

۱ روزی که حضرت مهدی(عج) به دنیا آمدند.	۲ روزی که حضرت محمد به پیامبری برگزیده شد.
۳ روزی که ماه رمضان به پایان می‌رسد.	۴ روزی که حضرت علی(ع) به مقام امامت رسید.

۱۳. وقتی جبرئیل این آیه را به پیامبر(ص) هدیه کرد: «امروز دین را برای شما کامل و نعمت را بر شما تمام کردم

و اسلام را به عنوان آیین جاویدان شما پسندیدم.» منظور چه روزی است؟

۱ ۲۷ رجب سال دهم هجری	۲ ۱۸ ذیحجه سال دهم هجری
۳ ۱۵ شعبان سال دهم هجری	۴ ۱۳ رجب سال دهم هجری

جمله‌های صحیح و غلط را مشخص کنید.

ص غ

- ☐ ☐ (الف) مرقد شریف امام هادی(ع) و امام حسن عسکری(ع) در شهر سامرا است.
- ☐ ☐ (ب) خلیفه‌ی ستمگری که در زمان امام دهم(ع) حکومت می‌کرد، از حاکمان اُموی بود.
- ☐ ☐ (پ) روز تولّد امام دهم شیعیان، نیمه‌ی شعبان است.
- ☐ ☐ (ت) امام هادی‌النقی(ع) پیش از رسیدن به دوران نوجوانی، به امامت رسیدند.
- ☐ ☐ (ث) نام فرزند امام دهم شیعیان، امام حسن عسکری(ع) است.
- ☐ ☐ (ج) نام امام دهم شیعیان، علی(ع) است.
- ☐ ☐ (چ) امام در دورانی که در شهر سامرا تحت نظر متوکل بودند، به آسانی با مردم ارتباط داشتند و آن‌ها را هدایت می‌کردند.
- ☐ ☐ (ح) هادی یعنی هدایت‌کننده و نقی یعنی برگزیده و پاکیزه.

جای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کنید.

- (الف) روز تولّد امام هادی(ع)، و روز شهادت ایشان، است.
- (ب) محلّ تولّد امام هادی(ع) شهر و محلّ شهادت ایشان شهر است.
- (پ) نام فرزند امام هادی(ع)، امام است.
- (ت) یکی از شاگردان معروف امام هادی(ع)، حضرت است که مرقد مطهرش در شهر قرار دارد.
- (ث) امام علی‌النقی(ع)، امام ما شیعیان است.
- (ج) نام خلیفه‌ی ستمگری که امام هادی(ع) را بارها مورد آزار و اذیت قرار داده بود، است.
- (چ) متوکل، مرقد امام جدّ بزرگوار امام هادی(ع) را تخریب کرد.
- (ح) خانه‌ی ساده‌ی امام هادی(ع)، تنها نقطه‌ی مردم بود.

۱. جدول زیر را کامل کنید.

امام دهم شیعیان	
نام:	محل شهادت:
لقب:	حاکم ستمگر زمان ایشان:
نام پدر:	یکی از شاگردان:
نام مادر:	مرقد شریف شاگرد معروف آن حضرت:
محل تولد:	روز تولد:
سن امامت:	روز شهادت:

۲. مرقد مطهر کدام یک از امامان بزرگوار در شهر سامرا قرار دارد؟

۳. حاکمان عباسی، به مدت چند سال و در چه شهری حکومت می کردند؟

۴. حاکمان عباسی چگونه زندگی می کردند؟

۵. به چه دلیل متوکل عباسی، امام هادی (ع) را از مدینه به سامرا فراخواند؟

۶. امام هادی (ع)، چگونه زندگی می کرد؟

۷. چند نمونه از ویژگی های امام هادی (ع) را بنویسید.

۸. متوکل، با مرقد جد امام هادی (ع) و نسل پیامبر و دوستانش، چگونه رفتار می کرد؟

۱. کدام یک از رودهای زیر، از کنار شهر سامرا می‌گذرد؟

۱ دجله	۲ کارون
۳ اروندر	۴ نیل

۲. مرقد شریف دو امام بزرگوار «امام هادی(ع) و امام حسن عسکری(ع)» در کدام شهر قرار دارد؟

۱ کربلا	۲ نجف
۳ سامرا	۴ کاظمین

۳. سامرا پایتخت چه حاکمانی و به مدت چند سال بوده است؟

۱ حاکمان عباسی - پنجاه و پنج سال	۲ حاکمان عباسی - یکصد و پنج سال
۳ حاکمان اموی - یکصد و پنج سال	۴ حاکمان اموی - پنجاه و پنج سال

۴. نام پدر بزرگوار امام هادی(ع) چیست و ایشان در چه سنی به امامت رسیدند؟

۱ امام جواد(ع) - در سن میانسالی	۲ امام رضا(ع) - پیش از نوجوانی
۳ امام حسن عسکری(ع) - پیش از نوجوانی	۴ امام جواد(ع) - پیش از نوجوانی

۵. نام یکی از شاگردان امام هادی(ع) چیست؟ مرقد مطهر ایشان در کجا واقع شده است؟

۱ حضرت عبدالعظیم حسنی - شهر قم	۲ حضرت عبدالعظیم حسنی - شهر مشهد
۳ حضرت عبدالعظیم حسنی - شهر ری	۴ حضرت عبدالعظیم حسنی - شهر کاشان

۶. حاکم وقت که در زمان امام هادی(ع) حکومت می‌کرد، چه کسی بود؟

۱ معاویه	۲ متوکل	۳ مأمون	۴ یزید

۷. کدام گزینه روش زندگی امام هادی(ع) را نشان می‌دهد؟

۱ ایشان مانند حاکمان ستمگر، حق مردم را پایمال می‌کردند.
۲ ایشان در قصرهای با شکوهشان، سفره‌های رنگارنگ می‌انداختند.
۳ خزانه‌های ایشان لبریز از سکه‌های طلا بود.
۴ وقتی نیازمندی به خانه‌ی ایشان می‌آمد، قبل از این که سخنی بگوید، به او کمک می‌کرد.

۸. متوکل، بیت‌المال مسلمانان را خرج چه چیزهایی می‌کرد؟

۱ ساختن مسجد

۲ ساختن کتابخانه

۳ صرف خوش گذرانی

۴ به سپاهیان خود می‌بخشید و آنها را راضی می‌کرد.

۹. نام بزرگوار امام دهم شیعیان چیست؟

۱ علی

۳ محمد

۲ جواد

۴ هادی

۱۰. لقب امام دهم چیست؟

۱ هادی

۳ جواد

۲ نقی

۴ گزینه‌های «۱» و «۲» صحیح می‌باشند.